

Filmkonsten revolutionens första satsning

Eva Björklund

María Padrón är en av veteranerna på kubanska filminstitutet Icaic, som bildades bara ett par månader efter revolutionssegern den 1 januari 1959. Det var ingen tillfällighet att detta blev den första kulturinstitution som revolutionära regeringen med Fidel Castro i spetsen grundade. Initiativet togs av Alfredo Guevara, studentkamrat med Fidel Castro, som också blev ICAICs ordförande och en av det nya Kubas ledande intellektuella och kulturpersonligheter, också internationellt ett stort namn. När han dog i april 2013 uppmärksammades det av bland andra New York Times.

”Filmen är en konstform, den sjunde av de sköna konsterna, förklarar María Padron under kulturaftonen på Kubas ambassad. ”Men också ett redskap för folkbildning, för medvetandegörande både individuellt och kollektivt.”

Med grundandet av Icaic startade en filmproduktion och visning av film som öppnade häpnadsogon över hela Kuba. Med packåsnor drog Icaics folk fram i berg och dal och filmade och visade film. ”För första gången” heter en av de tidiga dokumentärerna som beskriver detta skede.

Med Icaic gjordes filmer som speglade det kubanska livet och samhället och dess förändring, och bröt sig loss från Hollywoodmönstret. Och samtidigt började Icaic att visa film från andra delar av världen och avkolonisera biografkulturen och skapa en ny filmpublik, kunnig och kritisk, med höga krav på den konstnärliga kvaliteten. ”Ett folk av filmkännare helt enkelt”, förklarade María Padrón.

På ambassaden visades också ett par nu klassiska kortfilmer från 60-talet, dels ”För första gången”, dels den världskända ”Now” av Santiago Alvarez, och rasförtrycket och kampen för mänskliga rättigheter i USA.

Under frågestunden svarade både María Padrón och kultursekreteraren på ambassaden Clotilde Proveyer på frågor som hur biopubliken ska förmås uppskatta kvalitetsfilm.

Kultursekreteraren svarade att människor måste få möjlighet till bildning och kultur för att utveckla en kritisk hållning. Folk måste få redskap för att kunna välja kvalitet och strunta i skräpkulturen, kunna analysera, välja, välja bort och ta till sig konst av bestående värde. Vi behöver alla förströelse och ha roligt, men inte förgiftas av alienerande sensationsmakeri.”

Icaic blev den ledande kulturinstitutionen på Kuba, säte för den unga trubadurrörelsen och den musikaliska experimentstudior, men också för en affischkonst som engagerade landets främsta konstnärer och slog igenom internationellt, som har skett i stora samlingsverk av kubanska filmaffischer, även i svensk upplaga.

Gabriel Garcia Márquez med Alfredo Guevara. Tillsammans har de betytt oerhört mycket för den kubansk films och filmpolitikens internationella genomslag.

För 36:e gången Havannas Internationella Filmfestival: Ny Latinamerikansk film

Festivalen öppnar den 4e december för att under 10 dagar visa 478 verk, varav 21 långfilmer, varav 4 kubanska, 21 halvlånga och korta spelfilmer, 21 förstagångsverk och 30 dokumentärer. Samt en serie tyska och spanska filmer, tecknade japanska och en oberoende USA-film.

Den kubanska Conducta, som fått stor uppmärksamhet och debatterats livligt runt om i landet är en av favoriterna. Vi hoppas få hit den till nästa års Ny kubansk film på Zita. (se Kuba 3.14).

Årets Festival tillägnas Gabriel Garcia Marquez som betytt så mycket för kubansk film, inte minst hans Nobelprisbidrag till grundandet av Kubas Internationella Film- & Teveskola EICTV. Förutom på Havannas 3 största biografier Chaplin, Yara och Multicine Infanta kommer filmerna att visas i Havannas kranskommuner. Förutom filmerna blir det en lång rad konferenser och seminarier.